

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"נ 58562-07-18 נ"ק צין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

בפני כבוד השופטת עפרה ורבנר

המעורר:

ע"י ב"כ עו"ד יפתח קיפרמן

- נגד -

המשיב: מדינת ישראל-משרד הבטחון (אגף השיקום)-קצין התגמולים

ע"י ב"כ עו"ד דפנה קלמר

פסק דין

1. לפני ערעור על החלטת הוועדה הרפואית העליונה מתאריך 23/5/18, אשר לא שינתה החלטות קודמות שלה מחמת אי-הסכמה, ודחתה ערעור על החלטת הוועדה המחוזית מתאריך 13/7/16 בכל הנוגע לטינטון, כך שנכות המערער בתחום השמיעה נותרה בשיעור 2% המורכבים מ-1% בגין קרידה בשמיעה, ו-1% בגין טינטון לא קבוע.
2. המערער יליד 1959, שירת בצה"ל בשנים 1978-1981, ולאחר מכן בשנים 1982-1987 שימש כסוחר בשירות בתי הסוהר, ובשנים 1987-2012 שירת כשוטר במשטרת ישראל. הצדדים אינם חלוקים על כך שהמערער נחשף לרעש חזק ומזיק של מערכות קשר, של סירנות, של מטווחים וכדומה, במהלך תקופת השירות השונות.
3. בשנת 2001 הגיש המערער תביעה להכרת זכות בגין ליקוי שמיעה וטינטון, אשר הוכרה ובעקבות ההכרה נקבעו לו 2% נכות, לפי הפירוט של 1% בגין ליקוי שמיעה ו-1% בגין טינטון לא קבוע. בהקשר לכך אציין (וזאת מאחר והוועדה הרפואית העליונה התייחסה למכתב זה) כי במכתב ד"ר אבישי גולץ מ-3/6/02, נכתב כי המערער אינו שומע טוב מזה כארבע שנים, אחרי השתתפות במטווחים שונים, ובנוסף המערער "שומע רעש כמו רעש של דבורה" כל הזמן אותו הדבר". רישום זה יכול בהחלט להיות מפורש כמתייחס לסוג הרעש אותו שומע המערער, דהיינו, שסוג הרעש שמפריע לו כל הזמן הינו 'רעש של דבורה' ואין לו צפצופים או רשרושים מסוג אחר, ולא דווקא שלאורך כל שעות היום ולאורך כל ימי השבוע הוא שומע 'רעש של דבורה', מבחינת תיאור של משך הזמן שבו הוא סובל מרעש.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-8562 ג' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

- 1 אשר על כן, וככל שהוועדה הרפואית העליונה כיום מסתמכת על קביעות ותיאורים משנת
- 2 2002, או בסמוך לכך, מן הראוי שתבדוק את מכלול התיאורים באותה תקופה על-מנת שיהיה
- 3 ברור האם הדברים שאמר המערער מתייחסים לסוג הרעש/מזומים/צפצופים שהוא שומע,
- 4 או לזמנים שבהם הוא שומע רעש זה.
- 5
- 6 לאחר שהמערער המשיך להיות חשוף לרעש מזיק לאחר שנקבעו לו אחוזי הנכות בהתייחס
- 7 לתביעתו משנת 2002, הגיש המערער בקשה להחמרת מצב, בכל הקשור בליקויי שמיעה
- 8 ובטיטון, בשנת 2016.
- 9
- 10 המערער טען כי חלה החמרה במצב השמיעה, כמו גם החמרה בטיטון, וכי הוא נזקק
- 11 לכדורים לצורך חקלה בבעיות הרעש התמידי באוזניים, מהן הוא סובל.
- 12
- 13 וועדה רפואית מחוזית שהתכנסה בעניינו של המערער בתאריך 13/7/16 רשמה את טיעוני ב"כ
- 14 המערער על כך שבקשת החמרה הוגשה בסמוך לסיום השירות במשטרה, אלא שהוועדות
- 15 הרפואיות בטבריה חדלו להתכנס ולכן הועבר העניין לחיפה, וכן רשמה את הטענות באשר
- 16 לטיטון קבוע, לקבלת כדורים ולהחמרת בליקוי השמיעה.
- 17
- 18 תיאור הצפצופים אותם שומע המערער, כמתואר בוועדה המחוזית מ-13/7/16, אינו זמזום
- 19 של דבורה אלא צפצופים כמו פקס, והוועדה אף ציינה כי המערער התלונן על החמרה בעוצמת
- 20 הצפצופים.
- 21
- 22 הוועדה הרפואית המחוזית סברה כי יש החמרה מינימלית שאינה באה לידי ביטוי בטבלת
- 23 אחוזי הנכות, ולדעתה גם אופי הטיטון לא השתנה, ועל כן היא הותירה את אחוזי הנכות
- 24 בעינם.
- 25
- 26 על החלטת הוועדה הרפואית המחוזית הגיש המערער ערעור לוועדה הרפואית העליונה, וזו
- 27 התכנסה בתאריך 7/11/16.
- 28
- 29 המערער הפנה לטיפול אותו הוא קיבל בגין בעיית הטיטון ולתלונותיו באשר לטיטון תמידי.
- 30
- 31 הוועדה הרפואית העליונה סברה כי בחשונות האודיוגרמים, אין החמרה בשמיעתו בכל
- 32 הקשור לתדירויות הדיבור, אבל "יתכן שיש החמרה קלה בתדרים הגבוהים אך בסך הכל
- 33 בוודאי לא קיימת החמרה בשמיעתו".
- 34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-58562 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

- 1 באשר לטינטון קבעה הוועדה הרפואית העליונה כי המדובר בתלונה סובייקטיבית, ולכן
- 2 התיאור הראשוני של הנפגע קובע ושינויים בהמשך אינם משנים לדעת הוועדה את התמונה,
- 3 ולכן הוועדה דחתה את הערעור.
- 4
- 5 על החלטת הוועדה הרפואית העליונה ערער המערער לבית המשפט בתיק ע"ו 17-01-22434,
- 6 וניתן פסק-דין בהסכמה בתאריך 26/3/17, הקובע כי:
- 7 **"עניינו של המערער מוחזר לוועדה הרפואית העליונה לעניין הטינטון על-**
- 8 **מנת שתבחן פעם נוספת את תלונות המערער באשר להחמרת מצב הטינטון,**
- 9 **ותנמק החלטתה, תוך התייחסות לכך שגם לאחר קביעת אחוזי הנכות**
- 10 **הקודמים בהתייחס לקביעה משנת 2001... המשיך המערער להיות חשוף**
- 11 **לדעיכת מזיקת שנת 2012, וככל שהוועדה מתייחסת למסמכים מסוימים או**
- 12 **תיאורים מסוימים ונותנת להם משקל יותר מאשר למסמכים אחרים, או**
- 13 **לתיאורים אחרים, תבהיר הוועדה במדויק לאיזה מסמכים או לאיזה**
- 14 **תיאורים היא מתייחסת בכל הקשור לטענות המערער באשר לטינטון, ומדוע**
- 15 **היא נותנת להם משקל משמעותי יותר".**
- 16
- 17 הוועדה הרפואית העליונה התכנסה פעם נוספת ודנה בעניינו של המערער בתאריך 31/7/17.
- 18
- 19 הוועדה רשמה את טיעוני בע"כ המערער, אשר אף הפנה לטיפול התרופתי שקיבל המערער,
- 20 להחמרה שמתועדת בבדיקות השמיעה, שהינה החמרה קלה בירידה בשמיעה בתדירויות
- 21 הגבוהות, שיש בה, כך לגרסת המערער, כדי להביא גם להחמרה בטינטון.
- 22
- 23 הוועדה הרפואית העליונה ציינה כי עיינה בפסק-הדין, באודיוגרמים החל מ-23/8/98 וכן
- 24 בתיאורו של המערער את הטינטון בוועדות הקודמות, וכן בפרופ' גולץ ב-3/6/02.
- 25
- 26 הוועדה ציינה כי כאשר משווים את האודיוגרמים מ-23/8/98 ומ-2/2/15, אין החמרה
- 27 בתדירויות הדיבור, ויש אפילו הטבה מסוימת.
- 28
- 29 יחד עם זאת, הוועדה הסכימה כי "ישנה הרעה מסוימת בצלילים הגבוהים, זאת אומרת כ-
- 30 50 דציבל לעומת 45 דציבל", אולם לדעת הוועדה הבעיה העיקרית היא בתיאורו של הטינטון.
- 31
- 32 הוועדה ציינה:
- 33 **"כידוע, תיאור נכון ומדויק של הטינטון העומד בהתאמה לידוע ברפואה**
- 34 **חשוב מאד להכרת התמונה. יש לזכור שהסובלים מטינטון - לא תמיד**
- 35 **מודעים לנקודה זו, ולכן התיאור הראשון של הטינטון מפי הנבדק הוא**
- 36 **הקובע, שכן כל שינוי גרסה בעתיד מעלה סימן שאלה לגבי אמינות התלונה.**
- 37 **מסיבה זו, בוועדה הקודמת ערערו בנושא הטינטון נדחה והוועדה הנוכחית**
- 38 **חושבת שיש להיצמד להחלטתה הקודמת".**

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-58562-18 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

9. על החלטה זו של הוועדה הרפואית העליונה הגיש המערער ערעור בתיק ע"ו 17-10-41701, והצדדים הגיעו להסכמה, שניתן לה תוקף של פסק-דין על-ידי כב' השופט איברהים בולוס בתאריך 11/12/17, ואשר על-פיה יוחזר העניין לוועדה, על-מנת שתמלא את חובות פסק-הדין הקודם מ-26/3/17.
10. הוועדה הרפואית העליונה התכנסה בתאריך 23/5/18, וצייתה כי הסבירה שלא חל שינוי בשמיעת המערער במשך שנים רבות, ועובדה זו מרמזת לדעתה שלא היתה חשיפה משמעותית לרעש בין השנים 2002-2012.
11. באשר לטינטון, ציינה הוועדה הרפואית העליונה כי המשפט שגרשם על-ידי ד"ר גולץ במכתבו מ-2002, שהטינטון אותו שומע המערער הינו כמו זמזום דבורה והוא לא משתנה כל הזמן, מפורש על-ידי הוועדה כך שהטינטון לא מושפע מגורמים נוספים בעוד שהפירוש שנתן עוה"ד למשפט זה כאילו הטינטון הינו כל הזמן כמו זמזום של דבורה, כפי שסבור ב"כ המערער שלכך היתה הכוונה, לא נראה לוועדה הפירוש הנכון.
12. מאחר ונקודת המוצא של הוועדה היתה שבשנת 2002 מסר המערער שהטינטון ממנו הוא סובל ושנשמע כמו זמזום של דבורה, נשמע תמיד באופן זהה ולא משתנה מגורמים נוספים (יום, לילה, רעש, שקט וכדומה), סברה הוועדה כי התיאור הראשוני הזה הוא זה שקובע ושינויים מאוחרים יותר בתיאור הטינטון כאשר השינויים אינם נתמכים בממצאים נוספים כגון ירידה בשמיעה או אירוע מיוחד בעל עוצמה היכול להשפיע על התדרדרות במצב השמיעה, אינם צריכים להתקבל.
13. על החלטת הוועדה הרפואית העליונה מ-23/5/18 הוגש הערעור בתיק שלפני.
14. המערער מתמקד בערעורו במספר עניינים.
15. האחד - מהחלטת הוועדה עולה כי החמרה בטינטון בין קביעה קודמת בעבר, ולאחר חלוף למעלה מ-10 שנים, בהן המשיך המערער להיות חשוף לרעש, יכולה להיות רק כאשר קיימת ירידה בשמיעה או אירוע מיוחד בעל עוצמה שיכול להשפיע על התדרדרות מצב השמיעה.
16. המערער טוען כי הוועדה לא הסבירה האם בחקשר לכך די בירידה בשמיעה בתדירויות הגבוהות, כפי שקיימת אצל המערער, או שיש צורך בירידה בשמיעה דווקא בתדירויות הדיבור (כאשר אין מחלוקת שאצל המערער אין החמרה בירידה בשמיעה בתדירויות הדיבור, אלא רק בתדירויות הגבוהות).

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-58562 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

1 הוועדה הרפואית העליונה ציינה בדיון האחרון כי לא חל שינוי בשמיעתו של המערער, אלא
2 שהמערער טוען כי מפרוטוקולים קודמים, הן של הוועדה הרפואית העליונה והן של הוועדה
3 הרפואית המחוזית, שהיתה החמרה בתדירויות הגבוהות ועל כן יש בעייתיות בהתייחסות
4 הוועדה לעניין זה. דהיינו, אין קביעה ברורה של הוועדה האם צריכה להיות ירידה דווקא
5 בתדירויות הדיבור או שניתן להסתפק בירידה בתדירויות הגבוהות ואף אין קביעה של
6 הוועדה מה מידת הירידה הנדרשת על-מנת שניתן יהיה לקבוע כי ירידה כזו בשמיעה יכולה
7 להביא גם להחמרה במצב הטינטון ולהפיכתו מטינטון בלתי קבוע לטינטון קבוע.

השני -

10 למרות החלטות קודמות של בית משפט, הוועדה לא התייחסה כלל למסמכים רפואיים,
11 לתלונות של המערער, ולטיפול הרפואי שקיבל, לרבות כדורים, ולא ציינה האם יש ליתן
12 לטיפול רפואי זה משקל כל שהוא בשאלת קביעת קיומה של החמרה, אם לאו, ומדוע.
13 כלומר, המערער טוען כי על החמרה בטינטון ניתן ללמוד מהמסמכים הרפואיים המתעדים
14 את תלונותיו ואת הטיפול הרפואי שקיבל, אלא שהוועדה הרפואית העליונה לא התייחסה
15 כלל לתלונות ולטיפול שקיבל במשך השנים.

השלישי -

18 התייחסות הוועדה לאותו משפט במסמך משנת 2002, שמתאר טינטון שנשמע כמו זמזום של
19 דבורה ושלא משתנה כל הזמן, כאשר לטענת המערער ניתן לפרש את המשפט כמתייחס לסוג
20 הטינטון, דהיינו הטינטון תמיד נשמע כזמזום של דבורה, ולא כסוג אחר של צפצוף, בעוד
21 הוועדה פירשה את המשפט כמתייחס לזמן הטינטון, דהיינו לכל הזמן שומע המערער טינטון.
22 המערער סבור שאם הוועדה היונה מתייחסת לכך שניתן לפרש את האמור באותו מכתב לגבי
23 זמזום הדבורה כמתייחס לסוג הזמזום ולא לפרמטר הזמן, תכן והתוצאה היתה שונה.

25 המשיב בתגובתו הסכים להשיב את עניינו של המערער לוועדה רפואית עליונה בכל הקשור
26 לשאלה מהם הגורמים שעשויים להפוך טינטון בלתי קבוע לטינטון קבוע ולרבות פתח הסבר
27 האם יש צורך בהחמרה דווקא בתדירויות הדיבור או שדי בהחמרה בתדירויות הגבוהות,
28 והאם גורם כל שהוא מביניהם מתקיים אצל המערער, לרבות מתן הסכמה למערער להציג
29 לפני הוועדה חוות-דעת רפואית ממנה יעלה כי די בהחמרה בליקוי השמיעה בתדירויות
30 הגבוהות על-מנת לגרום להחמרה במצב הטינטון.

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-58562 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

דיון והכרעה

- 1
- 2
- 3 13. ערעור על וועדה רפואית עליונה הינו בנקודה משפטית בלבד, כאמור בסעיף 12א לחוק הנכים
- 4 (תגמולים ושיקום) תשי"ט-1959.
- 5
- 6 אין מחלוקת בענייננו כי ליקוי השמיעה והטינטון הבדלי קבוע הוכרו על-ידי המשיב,
- 7 בהתייחס למערער, עוד בשנת 2002 בעקבות שירותו של המערער בצה"ל, בשירות בתי הסוהר,
- 8 ובמשרד.
- 9
- 10 השאלה השנויה במחלוקת הינה האם המשך חשיפתו של המערער לרעש מאז ההכרה בשנת
- 11 2002 ועד לשנת 2012, מועד בו סיים המערער שירותו במשטרת ישראל, הביא להחמרה במצב
- 12 הטינטון אצל המערער כך שהשאלה הינה האם יש הצדקה לקבוע למערער 10% נכות בהתאם
- 13 לסעיף 72(ג2) להשימת סעיפי הליקוי שבתוספת לתקנות הנכים (מבחנים לקביעת דרגות
- 14 נכות) תשי"ל-1969, לעומת הקביעה הקודמת, שהיתה 1% נכות בהתאם לסעיף 72(ג1) (1)
- 15 בהתייחס לטינטון שאינו קבוע.
- 16
- 17 אציין, כי הטינטון הקבוע אכן מתווסף הסעיף צריך להתחיל בתוך חצי שנה מקיום חבלה
- 18 או לא יאוחר מיום הפסקת חשיפה לרעש, דהיינו הסעיף עצמו מכיר בשתי חלופות אפשריות
- 19 לבוא הטינטון הקבוע - חבלה וחשיפה לרעש.
- 20
- 21 14. כפי שצוין בעבר (עניין לדוגמא ע"ו 17-02-51825), קביעת קיטור של טינטון תמידי מבוססת על
- 22 התרשמות הוועדה הרפואית מתיאורי הנכה ומאמירות תלונותיו, בהעדר בדיקה
- 23 אובייקטיבית היכולה ללמד באופן ברור וחד-משמעי על קיום טינטון קבוע.
- 24
- 25 יחד עם זאת, על הוועדה הקובעת קיום טינטון קבוע או הדורח טענה לטינטון קבוע, להתייחס
- 26 במנומק לתשתית העובדתית בעניינו של הנכה הספציפי, לחומר הרפואי הכתול תלונות
- 27 מתועדות בתיקו הרפואי אצל אותו נכה ספציפי, ולהסביר החלטתה באופן שכל אדם סביר
- 28 יכול לחבינה, וכאשר החלטתה אמורה לעלות בקנה אחד עם לשון סעיף הליקוי שבתקנות.
- 29
- 30 15. למרות שעניינו של המערער חוזר אל הוועדה, לא אחת, על-מנת שתתייחס ספציפית
- 31 למסמכים הרפואיים של המערער, לרבות הטיפול התרופתי שקיבל במשך השנים, הוועדה לא
- 32 עשתה כן.
- 33

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-562 נ"קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

- 1 כמו-כן, מהחלטות קודמות של הוועדה הרפואית העליונה, עולה כי קיימת החמרה בליקוי
- 2 השמיעה של המערער בתדירויות הגבוהות, אולם לא בתדירויות הדיבור, אלא שמהחלטת
- 3 הוועדה לא ברור האם על-מנת להכיר בהחמרה במצב הטינטון, יש צורך בהכרח בקיום
- 4 החמרה בליקוי השמיעה דווקא בתדירויות הדיבור, או שדי בהחמרה בתדירויות הגבוהות,
- 5 שנגרמת מהמשך חשיפה לרעש מזיק, כדי להביא להחמרה בטינטון.
- 6
- 7 כמו-כן, לא ברור מהחלטת הוועדה האם התייחסותה לתיאור קודם של המערער הינה אך
- 8 ורק בהתבסס על המסמך מד"ר גולץ מ-2002 (אשר כפי שצינתי לעיל ניתן לפירושים שונים),
- 9 או שהוועדה מסתמכת גם על רישומים בכרטיס הרפואי, ועל מידע שמסר המערער לוועדות
- 10 רפואיות בשנים קודמות, בכדי לקבוע מהו התיאור שנתן המערער לטינטון בשנת 02' או
- 11 בסמוך לכך, ומה השתנה בתיאורו את הטינטון במשך השנים, בכל הקשור לטענתו להחמרת
- 12 מצב נדהיינו האם השינוי הינו בסוג הצליל של הטינטון - דבורה, פקס, צלצול מסוג כל שהוא
- 13 וכדומה או שהשינוי הינו במשך הזמן שהטינטון נשמע על-ידי המערער - כל היום, רק בזמנים
- 14 מסוימים, בהדגשים שונים, וכדומה).
- 15
- 16 לאור האמור לעיל, יוחזר עניינו של המערער לוועדה הרפואית העליונה באותו הרכב (שני
- 17 הצדדים לא ביקשו וועדה בהרכב אחר), אשר תבהיר מה השינויים במצב שמיעתו של המערער
- 18 בין 2002 לבין מועד הגשת הבקשה להחמרת מצב, מה עולה מהכרטיסים הרפואיים באשר
- 19 לתקופה זו בכל הקשור לתלונות המערער ולטיפולים הרפואיים שקיבל מאז 2002, והאם יש
- 20 שינויים בתיאור המערער את הטינטון במשך שנים.
- 21
- 22 לאחר שהוועדה תבחן את הנסיבות הקונקרטיות של המערער, תשקול הוועדה באילו מקרים
- 23 בהם ממשיך אדם שנקבעו לו אחוזי נכות בגין ליקוי שמיעה ובגין טינטון בלתי קבוע, להיות
- 24 חשוף לרעש מזיק, יכול טינטון להפוך מטינטון בלתי קבוע לטינטון קבוע, ותבהיר, תוך
- 25 התייחסות להחלטותיה הקודמות, האם היא סבורה כי יש צורך בהחמרה בשמיעה, ובאילו
- 26 תדירויות, ומה מידת ההחמרה, על-מנת שטינטון בלתי קבוע יהפוך לקבוע ויהיה קשור בקשר
- 27 סיבתי לחשיפה לרעש מזיק.
- 28
- 29 ככל שהמערער יהיה מעוניין להמציא לוועדה הרפואית העליונה חוות-דעת רפואית או ספרות
- 30 מקצועית רפואית בתחום אף-אוזן-גרון, אשר ממנה יעלה כי די בהחמרה בשמיעה בתדירויות
- 31 הגבוהות (ויש להניח כי החומר גם מתייחס לשאלה מה מידת ההחמרה שצריכה להיות, ולא
- 32 רק באילו תדירויות) על-מנת לגרום להחמרה במצב הטינטון ולהפיקתו לטינטון קבוע, הוא
- 33 רשאי לעשות כן, ולהמציא החומר לוועדה עד יומיים לפני מועד התכנסותה.
- 34

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים אזרחיים

ע"ו 18-07-8562 נ' קצין התגמולים-משרד הבטחון-אגף השיקום

תיק חיצוני: 251590004

17. מאחר והמדובר בפעם שלישית בה מוחזר עניינו של המערער לוועדה הרפואית העליונה, ישלם המשיב למערער הוצאות משפט ושכ"ט עו"ד בסך 2,200 ₪ לתשלום בתוך 30 יום מהיום, שאם לא כן ישא הסכום הפרשי הצמדה וריבית כחוק מהיום ועד התשלום המלא בפועל.
18. מזכירות בית המשפט תחזיר את תיקו הרפואי של המערער למשיב באמצעות באת כוחו עו"ד דפנה קלמר.

ניתן היום, י"ז כסלו תשע"ט, 25 נובמבר 2018, בהעדר הצדדים.

עפרה ורבנר, שופטת